

Motion till riksdagen 2021/22:4371

av Patrik Jönsson m.fl. (SD)

med anledning av skr. 2021/22:80 Riksrevisionens rapport om kostnadskontroll i infrastrukturinvesteringar

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att övergripande utvärdera Trafikverkets arbete kring planering och upphandling med syfte att förbättra såväl kostnadskontrollen som effektiviteten och framdriften och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka transparensen gentemot riksdagen och allmänheten genom att ta fram en offentlig sammanställning av hur kostnader, nyttor och innehåll i objekten förändrats mellan de nationella planerna och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en utredning av Trafikverkets organisation med inriktning att få bättre kostnadskontroll i infrastrukturinvesteringar och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverigedemokraterna har tagit del av Riksrevisionens rapport om kostnadskontroll i infrastrukturinvesteringar samt regeringens svar på densamma. I rapporten riktas skarp kritik mot Trafikverkets arbete i kalkylfasen för namngivna infrastrukturprojekt, dvs. projekt med en kostnad över 100 miljoner kronor. Riksrevisionen konstaterar att det finns systematiska avvikelser i planeringsfasen men att projekt som kommit till byggstart därefter inte systematiskt avviker från beräknade kostnader, vilket förvisso är positivt. Riksrevisionen belyser att i arbetet med de nationella planerna syns en markant kostnadsökning. För objekt som ingick i planen 2014 och planen 2018 var den genomsnittliga kostnadsökningen 39 procent. För de objekt som ingick i planen 2010 och i planen 2018 var kostnadsökningen i genomsnitt hela 68 procent, detta efter att priserna justerats för prisökningar på anläggningsmarknaden för väg- respektive järnvägs-

investeringar. Riksrevisionens slutsats, i vilken vi instämmer, är att det sker systematiska underskattningar av den slutliga kostnaden under planeringsfasen. För att fatta välgrundade politiska beslut om vilka projekt som ska prioriteras och dessas nytta kopplat till ett projekts kostnad är det viktigt att Trafikverket tar fram mer träffsäkra kostnadsbedömningar.

Riksrevisionen finner brister i Trafikverkets kalkylarbete och uppföljningen av kalkylerna. Trots att Riksrevisionen redan i rapporter 2010 och 2011 belyste detta har Trafikverket tio år senare inte åtgärdat bristerna, vilket är anmärkningsvärt. Inte ens rutinen för kalkyler gällande pågående projekt har en tillfredsställande sammanställning där man kan följa upp projekten. Detta försvårar möjligheterna att följa upp arbetet och att få en bild av orsakerna till kostnadsavvikelser. Riksrevisionen belyser också behovet av att uppgifter om orsaker till kostnadsavvikelser tas fram eller kvalitetssäkras av utomstående part, i stället för att som i dag utföras av projektledaren eller dennes chef, vilket riskerar subjektiv orsakskodning. Denna kvalitetssäkring är av vikt för ett proaktivt arbete med att minimera kostnadsavvikelser. Det finns ett behov av att utvärdera Trafikverkets arbete kring planering och upphandling i syfte att förbättra såväl kostnadskontrollen som effektiviteten och framdriften.

Riksrevisionen kritiserar såväl regeringen som Trafikverket för brister gällande transparens, detta genom att man inte sammanställt eller kommunicerat kostnadsökningarnas omfattning. Trafikverket har sammanställt hur kostnadsbedömningen förändrats, men den publiceras inte. Denna bristande transparens försvårar inte bara riksdagens arbete med dessa frågor, utan det leder också till svårigheter för massmedierna och allmänheten att följa upp hur skattemedel används och prioriteras. Riksrevisionen konstaterar att en offentlig sammanställning av hur kostnader, nyttor och innehåll i objekten förändrats mellan planerna skulle öka transparensen gentemot riksdagen och allmänheten samt bidra med kunskap om problemets omfattning. Vi menar att regeringen bör ålägga Trafikverket att ta fram en sådan offentlig sammanställning.

Trafikverket blev genom sin sammanslagning av Vägverket och Banverket en alldeles för stor byråkratisk koloss. Dessutom har Trafikverkets kompetens urvattnats genom att övergå från att på Banverkets och Vägverkets tid utföra arbete i spår och på väg i egen regi till att bli en beställarorganisation där allt arbete i spår och på väg upphandlas, såväl underhåll som investeringar. Därmed missas givna karriärvägar där kompetensen skulle behållits internt. Med hänsyn till det ansvar som Trafikverket har för landets infrastruktur och de summor verket omsätter välkomnar vi därför en utredning gällande Trafikverkets organisation med inriktning att få bättre kostnadskontroll i infrastrukturinvesteringar.

Patrik Jönsson (SD)

Thomas Morell (SD)

Jimmy Ståhl (SD)

Stefan Plath (SD)